

DEJVID GEMEL

PONOĆNI
SOKO

» DRUGA KNJIGA O RIGANTIMA «

S engleskog preveo

Marko Vojnović

**Čarobna
knjiga**

POSVETA

Tokom školovanja, posmatrao sam brojne učitelje i učiteljice. Neki od njih su bili dobri u svom poslu, neki loši, a neki su bili toliko nesposobni da je u to bilo teško poverovati. Ali samo jedan učitelj je bio izuzetan. *Ponoćni Soko* je posvećen, s velikom ljubavlju, Toniju Fenelonu, učitelju starog kova: strogom, beskompromisnom i potpuno posvećenom deci koju podučava. Njegova vera u nas dala nam je veru u sebe. Mi koji smo krenuli stranputicom dugujemo mu više nego što bismo ikada mogli da mu vratimo.

GLAVA JEDAN

Lovac Paraks je oduvek prezirao sujetu. Ali znao je koliko tiho ona može da se prišunja čoveku. Ta pomisao je sekla oštro poput vetra koji je duvao preko snegom ovenčanih vrhova Druaških planina. Paraks izvuče vunenu kapu iz bisaga i nabi je preko sve ređe sede kose. Ostarelim očima pogleda veličanstveni Ker Druah, najstariju planinu, ali više nije mogao da razabere oštre, nazubljene grebene, niti udaljene borike. Sada je samo video zamagljenu belinu planine spram oštrog plavetnila prošaranog neba.

Njegov umorni poni se spotače i starac se uhvati za rog sedla. Potapšao je ponija po vratu i nežno povukao uzde. Životinja je imala osamnaest godina. Oduvek je bila snažna i postojana, konj kojem se moglo verovati. Ali ne više. Kao i Paraksu, ovaj lov joj je prevršio meru.

Starac je uzdahnuo. S trideset je bio u punoj snazi, jedan od najboljih lovaca u svim zemljama Keltoja. Nije bio hvalisav jer je znao da je blagosloven oštrim vidom i intuitivnim umom. A otac, koji je i sam bio odličan lovac, dobro ga je podučio. Kada mu je bilo pet godina, Paraks je mogao da identifikuje preko trideset različitih životinja samo po tragu koji su ostavljale: skakutavu vidru, gegavog jazavca, lukavu lisicu i mnoge druge. Posedovao je gotovo natprirodan dar. Ljudi su govorili da može da protumači nečiji čitav život na osnovu vlati trave koju bi taj zgazio čizmom. To je, naravno, bila čista glupost, ali Paraks se nasmešio kada je to prvi put čuo, ne uviđajući da se u tom trenutku sujeta rodila u njegovom osmehu. Ono što je pak bilo tačno jeste da je Paraks mogao da proceni čoveka po tragu koji

ostavlja za sobom. Mesto logorovanja i pozicija logorske vatre rekli bi mu koliko je dobro ili loše neko razumeo divljinu, koliko često je odmarao konja, koliko se brzo kretao, koliko je bio strpljiv u lovu. Sve to bi mu govorilo o karakteru čoveka i, kada bi shvatio kakvog čoveka lovi, Paraks bi ga pronašao ma koliko taj dobro zametao trag.

Do njegove trideset pete godine, dobar glas o Paraksu raširio se i do perdijskih zemalja i njihov kralj Aleja mu je ponudio mesto u kraljevskom domaćinstvu. Čak ni tada lovac nije dozvolio da mu nezasluženi ponos oboji ličnost. S pedeset, u službi Konavara, kralja, dozvolio je sebi ono što je smatrao tihim zadovoljstvom sopstvenim postignućima. Iako su mu oči bile tek malo manje oštre, njegova sposobnost praćenja tragova i dalje je delovala magično onima koji su ga posmatrali. Čak i sa šezdeset mogao je da prati tragove jednako dobro kao drugi jer je u tom trenutku imao čitav životni vek stečenog iskustva zbog kog je bio u prednosti spram bilo koga mlađeg. Bar je tako verovao, i u tom uverenju sujeta je neopaženo rasla u njegovom srcu poput korova. Sada je imao preko sedamdeset i već nekoliko godina je znao da više nije najbolji. Da čak više nije ni umešan. To znanje ga je bolelo. Ali ne toliko koliko uobraženost zbog koje je tu istinu sakrio od čoveka kojeg je voleo više nego ikoga – od sopstvenog kralja.

Paraks je služio Konavara skoro dvadeset godina, od dana kada ga je mladi ratnik spasao iz povorke robova na putu za Kamen i doveo ga sa sobom do gorostasnih planina Druaha. Bio je uz njega kada je mladić postao lerd, pa ratni poglavar i, naposletku, prvi veliki kralj u poslednjih nekoliko stotina godina. Bio je uz njega onog krvavog dana na Kogdenskom polju kada su nepobedivu vojsku Kamena smrvili Konavarovi Gvozdeni vuci. Zadrhtao je. Konavar Kralj je verovao Paraksu, a sada su godine i sve veća nemoć naterale starca da izigra to poverenje.

„Pronađi dečaka Bejna“, rekao mu je kralj, „pre nego što ga goniči ubiju ili on ubije njih.“

Paraks je pogledao kralja u njegove raznobojne oči – jedno zeleno, drugo zlatnosmeđe – i žudeo je da mu prizna istinu, da prosto kaže: „Mog umeća je nestalo, prijatelju. Ne mogu ti pomoći.“

Ali nije smogao snage. Reči su mu zastale u grlu, držeći se tu čvrsto kandžama lažnog ponosa. Bio je jedan od kraljevih najbližih savetnika. Bio je Paraks, najveći lovac na svetu, živa legenda. Onog trenutka kad bude izgovorio istinu, postaće samo beskorisni starac, neko koga treba odbaciti i zaboraviti. I tako, umesto da prizna istinu, nezgrapno se naklonio i odjahao iz Starih Hrastova, izmučenog uma, osećajući kako se panika spušta na njega teška poput planine. Njegove sve slabije oči više nisu mogle da razaznaju trag, pa je danima morao da prati goniče u nadi da će ga oni odvesti do mladog odmetnika.

Tada ga je skrhalo konačna sramota. Izgubio je trag goničima. Čitavoj dvadesetorici konjanika!

Rasplakao se od ogorčenosti. Nekada je mogao da prati vrapca u letu, sada nije mogao da nađe trag dvadeset konja. Pratio ih je na odstojanju od samo oko kilometar i po, ali je zadremao u sedlu. Njegov šarac, umoran i žedan, namirisao je vodu i, skrenuvši s traga, odlutao na istok. Paraks se trgao iz sna kada je poni krenuo da se penje uz strminu šumovitog brda. Starac je umalo pao iz sedla. Sunce se sakrilo iza teških oblaka, a Paraks nije imao pojma gde se nalazi. Poni ga je odveo do brzog potoka i lovac sjaha. Klekavši, zahvatio je vode u dlan i otpio gutljaj.

„Nadživeo sam sopstvenu korisnost“, reče naglas. Poni frknu i udari kopitom po zemlji. „Znaš li koliko imam godina?“, pitao je konja. „Sedamdeset dve. Jednom sam tri nedelje lovio lopova. Uhvatio sam ga visoko u planini, na golom kamenu. Kralj mi je dao dvadeset srebrnjaka i nazvao me princem svih tragača.“ Skinuvši vunenu kapu, umio se. Bio je gladan. U bisagama je imao, uvijene u muslin, komad sušene slanine, nešto crnog hleba i mali kotur sira. Želeo je da ih izvadi i da založi vatru, ali tada se promolilo popodneвно sunce i on zadrema glave oslonjene o kamen.

Sanjao je srećnije dane, pre nego što ga je vid izneverio, dane smeha i radosti nakon što je mladi kralj proterao sa severa vojnike Kamena. Smeha i radosti za sve, ali ne i za kralja. Zvali su ga Đavolji Kralj zbog toga što je bio žestok, i jer su pamtili koliko se surovo osvetio za smrt svoje žene. Konavar, tada još uvek samo lerd Riganta, potpuno sam je spravnio selo iz kojeg je došao ubica, spalivši ga do temelja i sasekavši muškarce, žene i decu. Od tog dana, Paraks ga nikad više nije čuo kako se smeje, niti mu je video radost u očima.

U snu, Paraks je spazio kralja na bedemima Starih Hrastova obasjanog mesečinom. Oko njih obojice lebdeli su duhovi, devojka crne kose i bledog lica i gorostasni ratnik s plavom kosom vezanom u pletenice. Sezali su rukama ka kralju. Njegovo lice naruženo velikim ožiljkom prebledelo je kad ih je ugledao. Paraks ih je poznavao. Devojka je bila kraljeva pokojna žena Teja, muškarac njegov očuh Rutejn.

„Nisi održao obećanje, mužu moj“, rekao je Tejin duh.

Konavar pognu glavu. „O Tejo“, rekao je. „Užasno me je sram.“

„Hoćeš li me i dalje voditi da jašemo?“

Konavar zajeca i pade na kolena. Paraks je nemo stajao sa strane znajući uzrok kraljevom očaju. Obećao je Teji da će zajedno jahati do jednog udaljenog jezera, ali, vraćajući se kući po nju, naišao je na ženu koju je nekada voleo. Arijana ga je zadržala i on ju je odveo u krevet. Satima kasnije, kada se vratio u Stare Hrastove, saznao je da je Teja otišla s Rutejnom i da su je tokom iznenadnog napada ubili ljudi koji su bili u krvnoj zavadi s njegovim očuhom. Konavar ostade na kolenima pognute glave. Gorostasna prilika njegovog očuha nadvijala se nad njim. „Porodica je sve, Kone. Mislio sam da sam te naučio tome.“

„Jesi, Ljudino. Nikada nisam to zaboravio. Vodio sam računa o Krilu, Branu i mami.“

„A o Bejnu?“

Na Konavarovom licu se javi bes. „Žalim zbog toga. Ali ne mogu da podnesem da ponovo vidim Arijanu. Moja žudnja za njom je ubila Teju i uništila moj život.“

„Napravio si grešku, Kone. Svi to rade. Ali Bejn nije kriv za to, a stasao je bez oca. Gledao je kako mu majka, slomljena i ophrvana tugom, kopni i umire bez igde ikoga. Zaslužio je više od tebe. Trebalo je da ga priznaš. Nije da iko sumnja u to da je tvoj. Isti je ti, čak ima i raznobojne zeleno-zlatne oči. Ali pošto si ga ti odbacio, svi su ga odbacili.“

San je bio strahotno živopisan i Paraks je želeo da zagrlji i uteši kralja koji je delovao kao da je ophrvan tugom i stidom. A onda vizije nestade, i umesto nje Paraks ugleda šumarak i granje koje se blago njihalo na povetarcu. I tada – samo na trenutak – stari lovac ugleda ženu pod velom kako stoji u blizini. Oslonila se o motku. Ogromna crna vrana doletela je iz krošnji i sletela joj na rame. Paraks istog časa utrne od straha. Znao je da je to užasna Morigu, šejska boginja prevare i smrti.

Trgao se iz sna uz povik. Mogao je da oseti kako mu srce divlje tuče u grudima. Bacio je pogled na stabla unaokolo, ali od žene pod velom, kao ni od crne vrane, nije bilo ni traga. Miris pržene slanine dopre do njega i Paraks pomisli da i dalje sanja. Okrenuvši glavu, primetio je čoveka koji je čučao kraj vatre držeći tiganj s dugačkom ručkom iznad plamena. Čovek baci pogled ka njemu i naceri se.

„Imao si noćnu moru, starče“, rekao je prijateljski. Padao je mrak i postajalo je sve hladnije. Paraks je prišao vatri i čvršće uvio zeleni ogrtač oko mršavih ramena. Netremice je posmatrao mladića. Bio je golobrad, a dugu plavu kosu vezao je u rep. Kraj desnog uha mu je visila tanka pletenica, onako kako su je Morski vukovi obično nosili. Nosio je svetlozelenu lovačku košulju i preko nje uzan kožni prsluk. Na nogama je imao pantalone od jelenske kože i jahaće čizme koje su sezale do kolena. Nije nosio mač, ali je slaninu u tiganju okretao nožem od sjajnog gvožđa.

„Ti si Bejn Odmetnik“, reče Paraks.

„A ti si Paraks, kraljev lovac.“

„Jesam, i ponosim se tim.“

Bejn se nasmeja. „Kažu da si najbolji.“

„Tako kažu“, složi se starac.

„Nisi više“, reče mladić i žalosno se osmehnu. „Posmatrao sam te. Naišao si na moj trag tri puta u poslednja dva dana. Treći put sam ti ostavio jasan trag da ga pratiš, a ti si prošao pored njega.“

Paraks se nagnuo. Sada je mogao da vidi raznobojne oči, jedno zeleno, drugo zlatnosmeđe. Iste očeve, pomisli starac. Iste kraljeve. Delovao je starije od svojih sedamnaest godina, ozbiljnije, kao da zna više nego što treba. „Nameravaš da me ubiješ?“, upitao je.

„Da li to želiš?“

„Bilo bi to nekako poetski“, reče Paraks. „Kada sam prvi put sreo tvog oca, bio je otprilike tvojih godina. Došao je da me ubije. Lovio sam ga danima, s grupom perdijskih ratnika. Ali on je bio veoma lukav i ubio je sedmoricu goniča. I sve je pokušao ne bi li me skrenuo sa svog traga. Bio je veoma vešt za nekog tako mladog. Pratio sam mu trag preko kamenja i kroz vodu. Jednom me je zamalo prešao. Tragovi su mu nestali pod granom jednog hrasta. Popeo se i preko grane skočio na susedno drvo. Ali tada nisam bio star i beskoristan. Pronašao sam ga.“

„I zašto te onda nije ubio?“

Paraks slegnu ramenima. „Ni tada nisam znao zašto, a ni sada ne znam. Zajedno smo jeli, a potom je otišao da se pridruži vojsci Kamena. Kad sam ga video sledeći put, bio je onaj koji je ubio perdijskog kralja, a ja rob u lancima na putu ka rudnicima. Prepoznao me je i spasao me. Sada sam ovde s njegovim sinom. Pa, hoćeš li me ubiti?“

„Nemam ništa protiv tebe, starče“, reče Bejn. „Radije bih te poštdeo.“

„Onda bi ti bilo bolje da поделиš tu slaninu sa mnom“, reče Paraks. „Inače bih mogao umreti od gladi.“

„Naravno. Na kraju krajeva, to su tvoje namirnice.“ Bejn nabode komad slanine na lovački nož i pruži tiganj lovcu. Jeli su u tišini. Slanina je imala bogat ukus, ali je za Paraksa bila preslana i on ode do potoka da popije vode.

„Kako si izbegao lovce?“, pitao je mladića pošto se vratio do vatre.

„Nije bilo teško. Nisu se trudili da me nađu. Ne mogu da ih krivim. Većina ih je oženjena i ne žele da ostave mlade udovice za sobom.“

„Vidi ti mangupa, al' je drzak“, reče Paraks.

„Jesam. Ali sam i veoma vičan i nožu i maču. Borio sam se, Parakse. Dva puta protiv Morskih vukova i tri puta protiv norvijskih odmetnika.“ Potapšao je zlatnu grivnu zakopčanu oko zglavka leve ruke. „Stric Brefar mi je lično poklonio ovo za pokazanu hrabrost. Trebalo je da mi je pokloni kralj – ali bilo bi ga previše sramota.“

Paraks je čuo bes koji je tinjao u mladićevom glasu, pa povede razgovor na drugu stranu. „Zašto si me onda pustio da te nađem?“

Bejn se nasmeja. „Nisi me našao, Parakse. Ja sam pronašao tebe. Bilo mi te je žao. Mora da je teško ostati bez sposobnosti.“

„Da, teško je. Mada sumnjam da ćeš poživeti dovoljno dugo da to i sam saznaš. Dakle, zašto vodimo ovaj razgovor?“

Mladić ne odgovori isprva. Odneo je tiganj do potoka, oprao ga, obrisao ga busenom trave i potom vratio u starčeve bisage. Onda se ispružio pokraj vatre. „Bio sam znatiželjan. Znam zašto me ljudi strica Brefara traže. Ali ne i zašto bi kraljev lovac bio otposlat. Niti, zapravo, zašto nisi krenuo sa ostalima.“

„Kralj ne želi tvoju smrt“, reče Paraks.

Bejn se prezrivo nasmeja. „Ma je l' moguće? Otac ne želi moju smrt? Dirljivo, nema šta. Za ceo moj život samo jednom mi se obratio, kada sam osvojio beltinsku trku pa je morao da mi preda nagradu. 'Svaka čast.' Za mojih sedamnaest godina, to su jedine reči koje mi je otac uputio. A sad treba da poverujem da je zabrinut za moju dobrobit?“

„Ne mogu da tvrdim šta ga brine. Tražio je da te nađem. Dao mi je kesu zlata da ti dam.“

„Kesu zlata? Kakav divan čovek!“ Bejn pljunu u vatru.

„Jeste dobar čovek“, reče Paraks tiho.

„Pazi se, starče“, upozori ga Bejn. „Nisam poznat po praštanju. Dvojicu sam ubio u poslednjih pet dana. Neću presvisnuti ako ubijem i trećeg.“

„Koliko sam shvatio, vređali su tvoju mrtvu majku, a potom te napali iz zasede nakon što si ih goloruk isprebijao. Da ti je suđeno, sigurno bi te oslobodili.“

„A ta kesa zlata je da mi pomogne na sudu?“

„Ne“, priznade Paraks. „Treba da ti pomogne nakon što napustiš rigantske zemlje. Oni koje si ubio bili su rod generala Fijalaha. Zakleo se krvlju da će te pobediti. Kralj ne želi da nijedan od vas dvojice strada.“

Bejn se nasmejao, a glas mu je bio zvonak i veseo. „Misliš, ne želi da čika Fijalah pogine?“

„Da je to mislio, to bi i rekao“, odbrusi Paraks.

„Volim odanost“, reče Bejn. „Nemam mnogo iskustva s njom, ali ipak je volim. Zato ću ti poštediti život, i uzetu tu kesu zlata.“ Glas mu se zaoštri i kroz njega se probi ledeni bes. „Ali možda ipak ne odem. Možda ću da ostanem i izazovem Fijalaha. I prerežem mu grlo naočigled kralja.“

Paraks počuta. „Retko sam viđao toliko besa u nekome“, rekao je. „Žao mi je zbog toga, Bejne. Fijalah je tvrdoglav. Takođe je i odličan borac, ali još važnije – oženjen je sestrom tvoje majke. Misliš li da bi se duhu tvoje majke dopalo da oca njenih sestrića poseče njen rođeni sin?“

„Ne, ne bi“, priznade mladić dok mu je bes zamirao. Paraks vide tugu u njegovim očima. U tom trenutku, kad je divljačka žestina iščilela iz njega, delovao je dosta mlađe. „Poštedeću ga“, rekao je. „Jesi li znao moju majku?“

„Ne. Znam je samo iz priče.“

„Šta ti to znači?“, ledeno upita Bejn.

„Znači da znam priču, dečaće. Bila je Konavarova prva ljubav, ali se udala za drugog kada je mislila da će Kon umreti. Taj brak je bio neuspešan.“

„Nemaš zašto da se snebivaš, matora drtino! Brak nije uspeo jer ju je Konavar uzeo na silu i začeo mene. Onda ju je, osramoćenu, napustio. Nikad više nije progovorio s njom. Život joj je bio uništen, a ona je umrla jadna i skrhana. Tek da znamo celu priču.“

„To ni izdaleka nije cela priča, ali nije na meni da o tome govorim. Ipak ću te pitati sledeće: da li je tvoja majka ikada rekla da ju je uzeo na silu?“

„Nije morala.“

Paraks uzdahnu. „Čini mi se da će ljudi uvek verovati u ono u šta žele da veruju. I onda nema svrhe raspravljati s njima. Vreme je da pođem.“ Prišao je poniju, otvorio bisage i, izvadiвши je, dobacio kesu sa zlatom mladiću.

Bejn se nasmejao. „Sada se možeš vratiti kralju i reći mu da je njegov matori lovac i dalje najbolji od svih. Pronašao je odmetnika kad nikom drugom to nije pošlo za rukom.“

„Reći ću mu istinu, i više neću ići u lov.“

„Pa“, reče Bejn tiho, „ako ćeš već da mu kažeš istinu, reci mu da sam ga oduvek mrzeo i da ću mu jednog dana srce iščupati zbog onoga što je učinio mojoj majci.“

„Da bi ubio Fijalaha, morao bi da budeš veoma, veoma dobar borac“, reče Paraks. „Ali da bi ubio Konavara, morao bi da budeš najbolji borac koji je ikada postojao. A ti to nisi, dečko. Ni izdaleka.“

„Možda budem, kada se sledeći put sretnemo“, prošapta Bejn.

Paraks umorno uzjaha. „Sumnjam“, rekao je. „Možda jesam mator, Bejne, i moje fizičke sposobnosti možda jesu nestale, ali um mi je i dalje bistar i ume da pronađe istinu s jednakim umećem kao i uvek. Zašto nisi sačekao suđenje da budeš oslobođen? I, pošto si odlučio da se daš u beg, zašto si ostao u ovim brdima da se igraš žmurke s goničima?“

„Zato što sam slobodan čovek i živim kako mi se prohte.“

„Ne, ponašaš se tako jer želiš da se sve okonča“, reče Paraks. „Ophrvan tugom zbog majčine smrti i ranjen životom punim odbačenosti i uskraćenosti, čekaš smrt. Možda čak i žudiš za njom. Nadam se da si u pravu, dečko. Nadam se da ćeš otići odavde i negde razviti svoje veštine. Jer, kao Konavar, imaš potencijal da postaneš velik čovek. I, kao ni Konavaru, ne želim ti da pogineš.“

Rekavši to, Paraks obode konja i odjaha.

***

Većina ljudi je mislila da su godine bile blagonaklone prema babici Vorni. Iako je imala preko pedeset, duga kosa joj je i dalje bila prevashodno crna, prošarana sedim vlasima, a koža glatka. Sedela je na tremu svoje kuće i posmatrala kako poslednji zraci zalazećeg sunca obasjavaju selo Tri Potoka. Delovala je bar deset godina mlađe.

To je moć *vika*, pomislila je. Magija zemlje joj je bila u krvi, usporavala je proces starenja. Nekada su je širom zemlje nazivali vešticom, istovremeno su je poštovali i plašili je se. Sada, kada su verovali da su njene moći nestale, Vorna je bila omiljena među ljudima i to je izuzetno cenila. Prijalo joj je kad bi joj se u prolazu nasmešili ili mahnuli rukom. Bilo je divno kad bi je pozvali da uđe u njihov dom.

Da, pomislila je, godine jesu bile blagonaklone prema Vorni.

Iznenada se stresla iako nije bilo hladno. S trema je mogla da vidi Nankumalovu kovačnicu i da čuje postojano udaranje njegovog čekića. S desne strane nalazila se kuća u kojoj su nekada živeli Konavarovi roditelji, Rutejn i Merija. Vorna je uzdahnula kada stara sećanja navreše u njen um. Pogledala je ka visokim vrhovima Ker Druaha, na kojima je sunce na smiraju pretvaralo sneg u bledo zlato. Planine su se tako malo promenile, pomislila je. Za razliku od naših života.

Pogledavši preko livade ka Rutejnovoj staroj kući, Vorna ga zamisli kako hoda kroz travu noseći njenog sina na svojim masivnim ramenima. Rutejn je oduvek bio snažan i pun života. Zažmurila je. Znala je da je beskorisno živeti životom punim žaljenja. Bilo je to traćenje vremena i osećanja. Ali s godinama je bivalo sve teže izbeći takvo ponašanje. Sve što se može jeste da se žal otrpi i sačeka da mine.

Sedeći na suncu, Vorna se ponovo seti svog muža Banovina, malenog trgovca iz Kamena, onog dana kada je krenuo na svoje poslednje putovanje s mladim Konavarom. Banovin se okrenuo, mahnulo joj i poslao poljubac. I dalje bi, kada bi se setila tog trenutka, osetila knedlu u grlu, a stomak bi joj se svezao u čvor. Nije poživelo da vidi rođenje sopstvenog sina.

Sada je mladi Banovin odjahao. I on se okrenuo na vrhu brda i mahnuo joj. Vorna je ponovo bila sama, baš kao i onda, pre toliko godina, pre nego što se Konavar borio s medvedom. Pre nego što je plesala s Banovinom u noći gozbe. Pre nego što je ostala bez svojih veštičjih moći. Pre nego što ih je krišom povratila.

Ustala je, otišla do prvog potoka i stala da se divi lepoti bledoljubičastih cvetova besnika koji su rasli uz obalu. Misli su joj bile setne, skoro da je bila melanholična, a činilo joj se da duhovi prošlosti stoje svuda oko nje. Moćni Rutejn, zemna deva Erijata, obogaljeni Rijamfada i izmučena Arijana.

„Nadam se da si našla mir, dete“, prošaputala je. Usled sećanja na Arijanu, pomislila je na njenog sina Bejna. Kakvo grozno ime za dete. Na drevnom jeziku značilo je „kletva“. Arijana, sebična i skrhana tugom, želela je da svi Riganti znaju koliko pati.

Pa ipak, uprkos tom teretu, dečak je stasao zdrav i prav. Osim što nije mogao da vidi slova. Kralj je naredio da sva rigantska deca moraju da nauče da čitaju i pišu. Iz nekog razloga koji Vorni nije bio jasan, Bejn – uprkos pameti i hitrom umu – nije mogao da savlada slova. Brat Suncostaj, druid koji je podučavao decu iz Tri Potoka, poslao je Bejna njoj, da uči s Banovinom, koji je lako savladao čitanje. No čak i s neumornim Banovinom kao tutorom, Bejn se mučio.

Ipak, Bejn je posedovao druge veštine i neke od njih su pričinjavale Vorni veliko zadovoljstvo. Nasmešila se kada se setila mladunčeta jazavca.

Pogledavši unaokolo kako bi se uverila da nema nikog u blizini, klekla je i iscrtala prstom krug u vazduhu, pa izgovorila tri reči moći; bile su to drevne reči na jeziku kojim ljudi više nisu govorili. Među cvetovima besnika zacaklio se krug od srebra. Vorna nežno stade da duva kroz njega. Vazduh u krugu poče da se meškolji poput izmaglice koja leži po tlu kad je dan vreo, i u njemu se pojavi prizor. Vorna je sada ponovo gledala devetogodišnjeg dečaka sa slepim mladunčetom jazavca. Klečeći kraj cveća, posmatrala je nemu scenu kako se odvija i um joj se vrati u to letnje veče pre osam godina.

Sunce je bilo zašlo pre sat vremena kada je začula tiho kucanje na vratima. Ustavši iz kreveta, Vorna ogrnu šal oko ramena i izađe iz sobe. Bejn je stajao na mesečini, a kraj noge mu se ušuškalo mladunče jazavca. Kada je otvorila vrata, videla je kako se jazavčeva ramena grče, a glava okreće s jedne strane na drugu.

„Šta ćeš s tom životinjom?“, tiho je pitala Bejna.

„Bio sam u šumi“, reče dečak. „Video sam ga. Prošao je pored mene i lupio glavom u drvo. Onda se sapleo o zečju jamu. Vorna, nešto mu nije u redu s očima.“

„Kako si ga doveo ovamo?“

„Trebalo mi je dosta vremena“, reče dečak. „Vidi!“ Udaljio se od mladunčeta i stao da cokće. Jazavac zavrte glavom i potom krete prema zvuku. Kada je došao do Bejna, dečak ga je pomilovao po glavi. „Eto, tako. Naveo sam ga da me prati, ali stalno je skretao s puta. Trebali su mi sati da ga dovedem. Možeš li da ga izlečiš?“

„Ne postoje trave za slepilo, Bejne“, rekla je.

„Ali možeš li da ga izlečiš?“

„Zašto misliš da bih mogla?“, upitala ga je podozrivo.

„Umem da čuvam tajne“, rekao je. „Možeš da mi veruješ.“

Pogledala je u njegove raznobojne oči i nasmešila se. „Mislim da mogu“, rekla je. Klekla je kraj jazavca i nežno položila ruke na njegovu glavu, dopuštajući svom duhu da uroni u krvotok životinje i teče njegovim telom. Mladunče jazavca zapade u dubok san. Bilo je strašno neuhranjeno, a telo mu je vrvelo buvama i crvima. Ali najveći problem bio je u mozgu. Rak je pritiskao lobanju i izazivao slepilo. Otvorivši oči, okrenula se dečaku. „U ostavi ćeš videti kako visi sušeni but. Stavi ga u činiju i donesi ovamo. I potruđi se da ne probudiš Banovina!“

Bejn otrča i vrati se s mesom. Stavivši jednu ruku na meso, a drugu jazavcu na glavu, Vorna ponovo zatvori oči. Sada je ušla u rak, osećajući ga kako pulsira sopstvenim životom i potrebom da raste. Sa izuzetnom brižljivošću se koncentrisala i počela da uvlači neprijateljske ćelije u sopstveno telo, puštajući ih da teku njenim

krvotokom, razlažući ih, sklapajući ih, pretvarajući ih iz tkiva u energiju. Dimljeni but stade da se uvija pod njenim dodirrom, a debeli crvi su gmizali preko njenih prstiju. Znoj joj orosi čelo i krete u potočićima da se sliva niz obraze. Pored svega toga, ona ostade koncentrisana. Konačno, ubeđena da je izvukla i poslednju ćeliju raka iz mladunčeta, nagnu se nazad i otvori oči. Bejn je sa užasom posmatrao trulu masu, u koju se but pretvorio, kako se uvija.

„Jesu li ti crvi bili iz jazavcu?“, pitao je.

„U neku ruku. Oduzi to i zakopaj. Onda ćemo probuditi malenog i nahraniti ga.“

„Nikome neću reći, Vorna. Čuvaću tvoju tajnu. Obecavam ti to.“

„Koliko dugo već znaš?“

„Video sam te prošle godine kako pališ vatru prstom. Bio sam ispred prozora. Nikome nisam rekao.“

„Zašto nisi?“

„Zato što je to tvoja tajna“, odgovori. „Pomislilo sam da ne želiš da je ljudi dele.“

„Bio si u pravu. Idi sad da zakopaš meso.“

Vorna se osmehnula prizoru koji je videla u krugu i mahnula prstom. Srebrni krug je nestao i ona ustade. Kada se uspravila, primetila je konjanika kako navodi sivca nizbrdo iz istočne šume. „Dete nesmotreno“, prošaputala je. Ali je osetila kako joj se raspoloženje malo razvedrava dok je mladi odmetnik prelazio mostić i kasao preko livade. Zauzdao je konja pred kućom i skočio iz sedla, široko se osmehujući dok mu je sunce obasjavalo zlatnu kosu.

„Nadam se da imaš nešto za jelo“, rekao je. „Umalo da stanem usput i pojedem konja.“

„Budalasto dete“, izgrdila ga je. „Od svih mesta kamo si mogao da odeš! Zar želiš da te goniči uhvate?“

„Ah, previše brineš. Bilo kako bilo, predaleko su i neće stići ovamo dok dobro ne padne noć.“ Osmehnuo joj se i potom poveo sivca u štalu. Vorna je uzdahnula, zavrtela glavom pa ušla u kuću. Isekla je veliko parče pite s mesom, stavila ga na tanjir i odnela do stola. Bejn

uđe u sobu, zatvori vrata za sobom i sede. Vorna mu sipa krčag vode i potom sede kraj ognjišta čekajući da završi s jelom.

U sobi je bilo sveže i Vorna prošaputa jednu od reči moći. Plamen zaigra u ognjištu milujući suvo drvo.

„Nikad mi neće biti dosta da te gledam kako to radiš“, reče Bejn ustavši od stola, pa sede naspram Vorne u staru stolicu od konjske kože.

Nasmešila se gledajući ga. Imao je očeve oči i majčinu lepotu. „Šta planiraš?“, upitala ga je.

Bejn slegnu ramenima. „Nemam plan. Ali imam kesu zlata. Poklon od mog brižnog oca. Bogovi, njegova dobrota je pravi melem na ranu.“

„Prema meni je uvek bio dobar“, rekla je, „ali nemojmo o tome. Previše si mi drag da bih želela da se razbesniš.“

„Na tebe ne mogu da se ljutim, Vorna“, rekao je. „Osim majke, ti si mi najveći prijatelj. Vidim da je Banovin već otišao. Misliš li da će se vratiti?“

„To zavisi od toga da li će pronaći ono što traži“, reče ona glasom bremenitim tugom. Pogledala je Bejnove šarene oči. „Zavisi i od toga hoće li poživeti dovoljno dugo da to i pronađe.“

„Veruješ da je u opasnosti? Jesi li imala viziju?“

„Imam mnoge vizije, ali nijednu u vezi sa sinom. A ni s tobom. Mislim da mi ljubav prema vama blokira moći. Ono što znam jeste da putuje na jug kroz zemlje razorene ratom, pune nasilja i uništenja. I da nije ratnik. To i sam znaš.“

„Znam. Nije... snažan“, reče on mlako.

„Dobar si mu drug“, rekla je osmehujući se. „Oduvek si bio.“

Pocrveneo je. „Znam da sam ga uvek uvaljivao u nevolje i da si me stalno grdila.“

Odmahnula je glavom. „Nikad nisi znao kako da primiš kompliment. Čak ni kao dete.“

Bejn se zakikotao. „Nikad ih nisam dobio toliko da se naviknem na njih.“ Prišao je prozoru i otvorio šalone. Potom pređe pogledom

preko obližnjih brda. Udaranje čekića i dalje se čulo iz Nankumalove kovačnice. „Jadan deda“, reče tiho. „Najpre žena, a onda i ćerka. Mnogo je propatio.“

„Jesi li mu oprostio?“, upitala je Vorna.

„Jesam. Teško mu je bilo da živi u istoj kući sa osramoćenom ćerkom. Mislim da je na neki način mene krivio. Ali nikada nije bio grub prema meni. Na neki način, bio je i nežan. Kad sam ga video kako plače pošto je majka umrla, sav bes ka njemu je prosto ispario.“ Okrenuvši se ka njoj, tužno se osmehnuo. „Teško je mrzeti nekoga ko voli istu osobu kao i ti.“

„To je dobar nauk“, reče Vorna.

„Nisam baš neki đak“, priznao je. „Mogu da se potpišem i znam da napišem 'konj'.“ Vrativši se do ognjišta, seo je i naslonio svoju plavu glavu na naslon stolice. „Oduvek sam voleo ovu sobu“, reče. „Ispunjena je mirom. Ovde sam spokojan.“

„Znam šta hoćeš da kažeš“, reče ona. „Dobra je ovo kuća. Mnoge srećne uspomene su u njenim zidovima.“

Uspravio se. „Proveo sam tri noći u tvojoj staroj pećini. Zameo sam trag goničima. Koliko si dugo živela tamo?“

„Dvadeset pet godina.“

„Ja sam do četvrtog jutra hteo da poludim. Kako si mogla da živiš na tako pustom mestu?“

„Tada sam bila drugačija. Mlađa, ogorčenija.“

„Tamo si Konavaru spasla život“, rekao je. „Dosta sam mislio o tome dok sam bio tamo.“

„Da nisam to učinila, ti se ne bi rodio“, rekla je. „A ja se ne bih udala za Banovinovog oca. I na šta bi svet ličio bez vas dvojice?“

„Bio bi dosadniji“, rekao je. Osmeh mu nestade s lica. „Ispričaj mi o Konavaru i medvedu.“

„Šta želiš da znaš? Svi znaju tu priču.“

„Da, znaju. Ali je li sve to istina? Zar je zaista napao zver da bi spasao svog obogaljenog prijatelja? Ili je postojao neki drugi razlog?“

„Nije bilo drugog razloga. Pokušao je da pobjegne s Rijamfadom na leđima, ali je medved bio brz. Zato je spustio prijatelja na zemlju i okrenuo se da se sukobi sa zveri samo s nožem u ruci. Bio je dve godine mlađi nego ti sada.“ Vorna uzdahnu. „Ne budi toliko razočaran, Bejne. Zar bi voleo da ti je otac kukavica?“

„Verovatno. Ne znam, Vorna. Kud god da odem, ljudi pričaju o njevoj legendi. O bitki protiv Morskih vukova, kako su Gvozdeni vuci jurišali protiv pantera Kamena na Kogdenskom polju, o opsadi Humke. Veličanstveni Konavar! Heroj! Kako je takav junak mogao da napusti svoju majku? Kako je mogao da dopusti da mu sin odraste bez ijednog dokaza očinske ljubavi?“

Vorna je duboko udahнула. „Možda bi trebalo to njega da pitaš?“

„Jednog dana, možda i hoću.“

Videla je pramen tuge kako mu prelazi preko lica. Tako si mlad, pomislila je. Tek nešto stariji od deteta. Onda je obuze nov strah. „Šta sad planiraš da uradiš?“, pitala ga je.

„Da uradim? Nateraću goniče da se vrte ukруг dok me na kraju ne uhvate.“ Široko se osmehnuo, ali Vorna ga je netremice gledala.

„Kaži mi istinu“, rekla je tiho. „Kakav ti je plan?“

„Nemam plan, Vorna.“ Uzdahnuo je. „Misliš li da me je majka stvarno volela?“

„Kako to misliš? Naravno da te je volela. Obožavala te je. Zašto uopšte pitaš takvo nešto?“

„Nekad bi me čudno gledala, a onda bi stala da plače i rekla bi mi da joj se sklonim s očiju. Jednom mi je čak rekla da sam ja izvor sve njene patnje.“

„Da, umela je ponekad da bude nepromišljena“, reče Vorna. „Nisi ti bio razlog, Bejne. Niti je to bio Konavar. Svi smo mi žrtve sopstvene prirode. Arijana nije bila savršena. Ali tebe je obožavala. Znam da je bilo tako, a ti znaš da te ne bih lagala.“

„Znam. Video sam juče matorog lovca, Paraksa. Kralj ga je poslao da me pronađe.“

„Ako iko može tebe da pronađe, to je Paraks“, rekla je.

„Zaista“, odgovori on. „Lukav starac. Veoma mudar. Predvideo mi je budućnost. Nego treba da krenem. Želim da ti zahvalim na svemu što si učinila za mene.“

Strah koji je obuzeo Vornu pojača se. Posegla je svojim talentom u njegov um. Očaj, patnja i osećanje poraza su je ispunili, a s njima i želja za smrću. „Čekaj!“, doviknula je kad je krenuo ka vratima. „Ako nemaš nikakve planove, ima nešto što bih volela da mi učiniš.“

„Tebi ću sve učiniti, Vorna. Znaš to.“

„Pronađi Banovina. Putuj s njim i čuvaj mi ga. Mnogo bi mi značilo“, dodala je kad je zastao u dovratku, „da znam da ste zajedno.“

Bejn pogleda napolje. „Ah. Evo ih“, reče. „Jure kô vetar. Vreme je da pođem.“ Potom se iscerio i Vorna se opusti. Bio je to Bejn kojeg je znala, vedar i pun života. „Ne brini o Banovinu“, rekao je. „Naći ću ga i pridruživati mu se.“

„Nadala sam se da ćeš hteti“, rekla je. „Ali mi je srce lakše sad kad sam to i čula. Pohitaj sad.“

Široko se osmehnuo, zakoračio nazad u kuću i, podigavši je uvis, poljubio je u oba obraza. „Čuvaj se“, reče joj. „Nema mnogo onih koje volim.“

Bejn je spusti. Vorna ga pomilova po obrazu. „Beži sad!“

Istrčao je iz kuće. Vorna je stala u dovratku i posmatrala kako je poterao sivca preko poljane, preskočio visoku ogradu i odgalopirao ka južnim brdima.

Dvadeset goniča okrenu konje i pojuri za njim.

„Nećete ga uhvatiti“, prošapta Vorna.

Banovin je zauzdao svog riđana i okrenuo se, ne prvi put, da baci pogled ka severu. Kroz otvor između visokih borova i dalje je nazirao udaljene planinske vrhove. Bacio je pogled ka jugu i nižim predelima koji su ga dozivali. Znao je da će, kad se spusti niz ovu poslednju padinu, Ker Druah ostati samo u njegovom sećanju. Tuga skoli mladića i to ga iznenadi.

Banovin nije voleo život među Rigantima. Kada je bio dete, gnušao se divljih igrarija, važnosti koja se pridavala fizičkoj snazi, kavgi i tuča. Otkrio je, na teži način, da su Riganti naprasiti, ćudljivi ljudi koji se lako ljute. Pa ipak, duh mu je klonuo pri pomisli na odlazak.

Dan je bio vedar, sunčan i topao. Banovin provuče ruku kroz tamnu kosu koja mu je sezala do ramena. Moram da se ošišam pre nego što pređem more, pomislio je. Građani Kamena nose kratku, skoro do glave ošišanu kosu. Takođe, svakodnevno se briju jer su brkovi i brade varvarski. Misli mu skrenuše s divljih Druaških planina pa pomisli na legendarni grad Kamen – grad u kojem je rođen njegov otac.

Ljudi su uvek lepo govorili o prvom Banovinu, malom Došljaku, koji je živeo među njihovim narodom i oženio se bivšom vešticom Vornom. Dobar čovek, rekli bi, srdačan i hrabar. Pre devetnaest godina ga je ubio kralj Perdijaca.

Nakon poslednjeg pogleda na Ker Druah, Banovin obode konja i krete nizbrdo.

„Kakav je čovek bio moj otac?“, jednom je pitao majku.

„Nije bio visok, ali je bio lep i tamnokos kao ti.“

„Jesu li mu oči bile plave kao naše?“

„Ne, bile su smeđe.“

„Jesu li ga kinjili kad je bio dete?“

„Nikada nismo pričali o njegovom odrastanju, sine. Ali niko ga nije kinjio kad je odrastao.“

Banovin je nastavio da jaše. Juče je prešao reku i, koliko je mogao da proceni, nalazio se na oko dan puta od Gilrata, naseobine Južnih Riganta. Konj, kojeg mu je poklonio kralj, bio je i dalje svež i jak, mada je bio previše temperamentan za Banovinov ukus. Svakog jutra bi mrsko zurio u Banovina i nakon sedlanja bi se ritnuo nekoliko puta i tako dobro protresao jahačeve kosti. Mladić je osetio da ga konj ne voli i da s teškom mukom prihvata da bude jahan.

„Dobar je konj“, rekao mu je Konavar. „Neće te izneveriti.“ Banovin se oduvek osećao neprijatno u kraljevom prisustvu. Bio je

to čovek neverovatne snage, poznat ratnik i vođa, ali Banovina su uznemiravale njegove oči. Bile su poput Bejnovih, jedno zeleno, drugo zlatno. A kad bi te pogledao, učinilo bi ti se da može da ti zaviri u srce.

„Hvala, gospodine. I hvala za sve što ste uradili za mene i majku.“

„Mani me, dečko, ništa ja nisam uradio. Jesi li siguran da želiš da ideš na put?“

„Siguran sam. Želim da vidim domovinu mog oca.“

„Svako treba da zna odakle potiče“, rekao je Konavar. „I da se time ponosi. Otac ti je bio veliki čovek. Mnogo čemu me je naučio. Sećanja na njega su mi dragocena.“

Banovin je osetio zavist zbog toga. Voleo bi da i on poseduje dragocena sećanja na oca. Umesto toga, kada bi se prisetio ranog detinjstva, mogao se setiti samo Ljudine, Rutejna, koji ga je nosio na ramenima i vodio ga da vidi stada goveda.

Čak i sada, toliko godina nakon Rutejnovе smrti, Banovin bi ga se prisećao s dubokom tugom. Širokog osmeha i duge plave kose, ogromnih ramena, delovao mu je kao besmrtnik kojeg je nemoguće povrediti. Kada je umro nakon bitke protiv Panona, Banovinov maleni svet se poljuljao iz temelja.

Za manje od godinu dana nakon toga, otkrio je nove razloge za tugu. Vojska Kamena se iskrcala daleko na jugu i priče o bitkama i pokoljima počele su da se pronose na sever. Ostala rigantska deca su se okrenula protiv Banovina, podrugujući se njegovom poreklu, zadirkujući ga i vređajući. Onda su počeli da ga tuku, a on je počeo da živi u gotovo stalnom strahu.

Godinama je patio, naročito zbog Forvara. Crvenokosi dečak je naizgled uživao u tome što povređuje Banovina. Jednom ga je vezao za drvo i spremio se da potpali vatru oko njegovih nogu. Nije je upalio, ali stalno se pretvarao da će to da uradi. Devetogodišnji Banovin se upiškiio od straha.

Banovin je imao malo lepih sećanja iz detinjstva. Ono malo radosti što je osetio – mimo prijateljstva s Bejnom – beše posledica sanjarenja.

Maštao je kako odlazi u Kamen i postaje građanin carstva. Tamo su imali škole i univerzitete. Tamo je moglo da se uči i živi u miru, bez straha da će neko da ti preti ili da će te snaći nasilje. Neki trgovac mu je jednom rekao da u Kamenu postoji velika biblioteka koja sadrži više od dvanaest hiljada svitaka i mnoge čudesne predmete. Od tog trenutka, sve što je Banovin želeo bilo je da otputuje tamo, da sedi i razmišlja. Spopao je brata Suncostaja, druida, da ga nauči da čita i piše turgonski, jezik kojim se pričalo u Kamenu. Proveo je mnogo veoma korisnih meseci u Starim Hrastovima razgovarajući s trgovcima iz Kamena, gradeći u umu sliku svog grada iz snova. Znao je imena svih pet brda, položaje parkova i spomenika. Velika biblioteka bila je izgrađena u Fesovom parku, tik pored veštačkog jezera. Do nje se stizalo avenijom okruženom drvećem u cvatu. S proleća, njihovi cvetovi su bili ružičasto-beli, a u jesen bi lišće postalo crveno i zlatno. Oko jezera su bile mermerne klupe na kojima su učenici sedeli na suncu i diskutovali o filozofiji sa svojim učiteljima.

Banovin bi zadrhtao od užitka na tu pomisao. Ne bi više bežao kroz šumu prestravljen. Ne bi slušao vriske i povike divljih rigantskih dečaka niti njihovo hvalisanje o budućim podvizima u bitkama. Čisto je sumnjao da se građani Kamena hvališu time ko može najglasnije da prdne ili najdalje da piša.

Jahao je nekoliko sati. Zatim je počeo da gleda gde će da zalogori. Skrenuvši sa otvorenog polja, zaputio se u jedan šumarak i pokušao da nađe neko zaštićeno mesto kraj potoka. Njegov konj omirisa vazduh i podiže glavu. Pustivši uzde, Banovin dozvoli konju da sam pronade put do vode. Provlačeći se između gustog žbunja, primetio je dugačko, ovalno jezerce ukrašeno lokvanjima s belim cvetovima i okruženo žalosnim vrbama čije su grane plutale po površini vode. Nekoliko belih labudova graciozno je plivalo po površini vode. Mesto je delovalo idilično. Banovin sjaha i rasedla konja ne dozvolivši mu da priđe vodi dok ga nije istimario.

Sat kasnije, riđan je bio privezan i mirno je pasao, a Banovin je sedeo uz ivicu vode i posmatrao zlatne ribice ispod površine. Opustio

se uživajući u trenutku. Onda je osetio dodir svog talenta – strah koji mu je, poput ledene iglice, sezao u um. Majka mu je oduvek govorila kako će jednom naći način da veštinu koju je nasledio od nje iskoristi u celosti, ali to se nije desilo. Nije imao vizije, nije mogao da leći dodirom niti da zaviri u umove drugih ljudi. Ali kada je u blizini postojala opasnost, Banovin je to uvek znao. Zasad je to bilo sve što je bio sposoban da uradi.

A opasnost jeste bila blizu.

Banovinova usta su bila suva kada je polako ustao i okrenuo se od jezerceta. Trojica muškaraca su izašla iz šume – snažni ljudi sumornih lica. Nisu nosili ogrtače. Odeća im je bila odrpana, pantalone loše skrojene od jelenje kože. Svi su imali mačeve i noževe. Banovin je jedva kontrolisao strah.

„Dobar vam dan“, reče.

Prvi od njih trojice mu je prišao. Leva očna duplja mu beše prazna, a Banovin primeti da mu nedostaju i tri prsta na levoj šaci. U tom trenutku je doživeo svoju prvu viziju. Video je tog čoveka kako juri u bitku vitlajući gvozdanim mačem. Na sebi je imao plavo-zeleni karirani ogrtač Riganta. Strela mu je pogodila koren nosa i zabila mu se u oko. Zateturao se, ali je onda nastavio da trči.

„Ko si ti?“, upitao je čovek dubokim, neprijateljskim glasom.

„Rigant, kao i ti“, reče Banovin. „Iz Tri Potoka sam.“

„Ja nisam Rigant“, reče muškarac. „Izopštenik sam. Odmetnik.“

„Na Kogdenskom polju si se hrabro borio. Zašto bi te prognali?“

To je iznenadilo muškarca. „Znaš me? Ne, previše si mlad da bi se sećao Kogdenskog polja.“

„Uzeću mu tuniku“, rekao je drugi čovek, gorostas s gustom, ućebanom, crnom bradom. Banovin ga pogleda. Lice mu je bilo ravno i bezizražajno, a sitne oči duboko usađene i hladne.

„Zašto bi ti dobio tuniku?“, zapita treći, koji je bio sitniji i imao tanke plave brkove. „Tebi će biti premala.“

„Prodaću je“, odvrati Crnobradi. „Ti uzmi pantalone i čizme.“

„Zašto ovo radite?“, pitao je Banovin, trudeći se da zvuči smireno.

Jednooki mu se približio. „Zato što smo pljačkaši, budalo. Sad se skidaj i možda te ostavimo u životu.“

Banovin se zagledao u njegovo jedino oko i video da u njemu nema ni trunke milosti. Noge počеше da mu se tresu, osećao se isto kao onda kada ga je Forvar vezao za drvo. Srce mu je silovito tuklo. Nadao se da ga bešika neće izdati. „Nećete me ostaviti u životu“, rekao je. „Nameravate da me ubijete, ali ne želite da krvlju umrljate moju odeću niti da je probušite. Kakvi ste to ljudi?“

„Dubrad najgore vrste“, začuo se glas. Iznenadivši se, trojica muškaraca su se okrenula i videla plavokosog ratnika kako vodi pegavog sivca između stabala. Pustivši uzde, isukao je dugi mač iz korica koje su visile o sedlu i krenuo napred.

„Nemoj se boriti s njima, Bejne“, molio je Banovin. „Pusti ih da idu.“

„Ti se ne menjaš“, reče ratnik prijateljski. „Uvek mekog srca. Ne možemo ih pustiti. Šta bi bilo sa sledećim namernikom koji ovuda prođe? Osudili bismo ga na smrt. Ovi su gamad. Tako se i treba ophoditi s njima.“

„Gamad“, siknu Jednooki. „Šta ti misliš, ko...“

Bejn podiže ruku. „Molim te“, reče. „Razgovaram s prijateljem. Ako ceniš poslednje trenutke sopstvenog života, ućutaćeš. Baci dug, poslednji pogled na labudove, ili na drveće, šta god.“ Okrenuo se ka Banovinu. „Zašto želiš da ih ostaviš u životu? Spremali su se da te ubiju.“

Banovin pokaza na Jednookog. „On je heroj Kogdenskog polja. Bio je ponosit i hrabar. Ophrvan neverovatnim bolom, nastavio je da se bori i nije odstupao. Oko mu je odnela strela, a ruka mu je unakažena. Ali i dalje nije ustuknuo i borio se sa ostalim junacima. Ne znam kako je postao ovo što jeste, ali mogao bi ponovo da bude dobar čovek. Ako ga ubiješ, neće imati tu priliku.“

Bejn pogleda drugu dvojicu. „A ovi? Misliš da bi jednog dana mogli da postanu blagi druidi ili iscelitelji?“

„O njima ne znam ništa. Ali te molim da ih pustiš. Nisu mi ništa našao učinili.“

„Zašto trpimo ovo?“, Crnobradi upita Jednookog. „Ovaj je sam!“

„Ovaj jeste sam, ružno kopile“, reče Bejn, „i bio bi ti zahvalan da potegneš mač i time okončaš ovu raspru.“

„Ostavi mač u koricama“, povika Banovin. „Molim te, Bejne, pusti ih.“

Bejn uzdahnu. Prišavši Jednookom, položio mu je šaku na rame. „Od detinjstva je ovakav“, rekao je. „Neshvatljivo. Mislim da je to toga što je mešanac i što mu je majka veštica. Znaš li da, kad su ga ostala deca kinjila, nikad nije želeo osvetu? Uopšte ne razume mržnju. Nikada nisam upoznao nikoga poput njega.“ Ponovo je uzdahnuo. „Izaziva u meni samo najgore. Stoga ću vas, uprkos sebi, pustiti.“ Odjednom mu se lice ozarilo. „Osim ako ne želite borbu.“

Jednooki je stresao Bejnovu ruku s ramena i prišao Banovinu. „Ne plašim se smrti“, rekao je. „Veruješ li u to?“

„Da“, odgovori Banovin.

„Drago mi je što te nismo ubili“, reče Jednooki. „Bilo je dobro podsetiti se kakav sam nekad bio. Zaista veruješ da mogu opet da budem taj čovek?“

„Ako to odabereš“, reče Banovin.

„Verovatno je prekasno za mene“, odgovori čovek. Mahnuvši ostalima, krete u šumu. Mršavi plavušan odmah pođe za njim, ali Crnobradi je ostao trenutak, zlurado zureći u Bejnu.

„Kad god želiš, rugobo“, reče Bejn.

„Karne!“, dreknu Jednooki. „Polazi!“

Nevoljko, Karn krete za ostalima.

Bejn sede na oboreno deblo i pogleda prijatelja. „To je bila greška“, reče.

„Otkud ti ovde?“, upita Banovin.

„Izgleda da te čuvam. Imaš li nešto za jelo?“

Banovinu je trebala čitava večnost da zapali vatricu, ali na kraju su sićušni plamičci ipak zahvatili trud. Bejn je odlutao nekud dok je Banovin raspakovao svoje bisage izvlačeći iz njih stari bakarni

kotao, drveni pladanj, vreću ovsu i komad sušene, usoljene govedine. Sunce je nestajalo iza horizonta kada se Bejn vratio. Čučnuo je kraj Banovina.

„Vreme je da krenemo“, rekao je.

„Da krenemo? Tek sam založio vatru.“

„Život prosto nije fer“, odgovori Bejn. „Ali ako želiš da ujutro i dalje budeš živ, predlažem da osedlaš konja.“

„Jednooki se neće vratiti“, reče Banovin. „Zavirio sam mu u um i znam da u njemu ima još dobrote.“

„Možda on neće, ali onaj veliki ružni hoće. I neće biti sam.“

Bejn priđe svom konju i uzjaha. Banovin spakova bisage, osedla konja i ponovo priđe vatri. „Ostavi je“, reče Bejn. „Zapravo, dodaj još malo drva. Privući će ih vatra, a mi ćemo dobiti na vremenu.“

Banovin učini to, potom uzjaha, i njih dvojica odjahaše iz šume i zaputiše se nizbrdo ka starom putu.

Konji su se kretali lagano dok je sunce zalazilo. Zahladnelo je, a oštar vetar je stao da duva. Banovin skide ogrtač s kopče na sedlu, odveza ga i prebaci preko ramena. Iznenadno vijorenje tkanine uznemiri riđana, koji se propnu i zbací mladića iz sedla. Banovin tresnu o zemlju. Konj odgalopira ka jugu. Bejn obode sivca i dade se u poteru. Banovin se pridiže u sedeći položaj. Bilo mu je muka i vrtelo mu se u glavi. Bejn dojaha vodeći za sobom odbeglog konja.

Zvezde su sijale u noći, a na nebu se video sjajan mladi mesec. „Jesi li se povredio?“, upita Bejn.

„Nisam. Ali nisi bio u pravu kad si rekao da ne znam kako da mrzim. Taj konj počinje da mi se gadi.“

Umoran, Banovin uzjaha i Bejn ih povede s puta i naniže ka šumarku u udubini, gde su se ulogorili. Bejn je založio vatricu zaklonjenu stenama. Potom se vratio u šumu. Kada se vratio, sede pokraj Banovina. „Vatra se ne vidi s puta“, rekao je. „Trebalo bi da ovde budemo bezbedni.“

Ponovo je Banovin raspakovao pribor i hranu. U blizini se nalazio potok i on napuni kotao, nasu u njega ovas i so i stavi ga iznad vatre.

„Hvala što si mi spasao život“, reče naposljetku.

„Tome služe prijatelji“, odgovori Bejn vedro. Jeli su u tišini, a onda Bejn leže naslonivši glavu na sedlo i pokrivši se ogrtačem.

Banovinu se nije spavalo, pa ostade da sedi kraj vatre dodajući na nju grančice i posmatrajući plamenove kako igraju. Iskustvo s pljačkašima ga je i razočaralo i rastužilo. Pokazalo mu je koliko nije ni nalik rigantskom ratniku. Ni u jednom trenutku mu nije palo na pamet da potegne lovački nož koji mu je visio o pojasu. Bio je sleđen od straha i na korak od toga da preklinje za sopstveni život.

Bacio je pogled ka usnulom Bejnu. To što se pojavio niotkuda iznenadilo ih je, ali ustuknuli su zbog njegovog samopouzdanja. Banovinu se činilo da njegov prijatelj zrači snagom i rešenošću. Trebalo bi da si vođa ljudi, pomislio je, a ne odmetnik koji živi van zakona.

Pa ipak je Banovin bio svestan toga da je čitav Bejnov život neumitno vodio ka tome. Ispod razigranih šala, iza nehajnog osmeha, nalazilo se neiscrpno vrelo ogorčenosti i gneva koji su ga pokretali, goneći ga da se protivi autoritetu, stvarajući neprijatelje od onih koji su vrlo lako mogli da mu budu prijatelji.

Banovin se pitao da li je to bila posledica očevoog odsustva ili bi njegov prijatelj bio isti i da nije bilo toga. Ko bi to znao?

Pomislilo je na Forvara, dečaka koji ga je kinjio gotovo ceo život. Nije ga mrzeo. Forvarov otac i dva strica poginuli su u Bici kod Kogdenskog polja – ubili su ih vojnici Kamena. Banovin je razumeo zašto je dečak mrzeo Kamen i sve u vezi s njim. Forvar nije istinski mrzeo Banovina, ali on je bio žiža njegove mržnje. Kinjeći i mučeći Banovina, oslobađao se sopstvenog zapretanog bola i osećaja gubitka.

To razumevanje mu, ipak, nije donelo olakšanje. Nije ništa manje patio. Pokušao je da razgovara s Forvarom, ali on beše potpuno gluv za to, a njegova mržnja prevelika.

Pre dve godine, stvari su izmakle kontroli. Banovin je šetao po brdima u blizini šume Drveta želja kada je Forvar, s grupom prijatelja, naišao vraćajući se s vodopada Riguan, kamo su išli da se kupaju.

Videvši Banovina, pojurili su za njim vičući i podvriskujući. Banovin je bežao nazad ka Tri Potoka, ali nije bio neki trkač i ubrzo su ga sustigli. Tukli su ga i šutirali. A onda, dok je Banovin polusvestan ležao na tlu, Forvar je izvukao nož. Banovin se prisetio tog trena i kako ga je osećaj mučnine i užasa preplavio. Pogledao je u Forvarove izmučene oči i znao je, bez trunke sumnje, da će mu krupni dečak zariti nož u srce.

Kako je nož pošao naviše, nad Banovinom se nadvi senka. Nešto tamno mu prođe kroz vidno polje i začu se mučan udarac, a onda nešto glasno krcnu. Banovin zatrepta. Bejn je bio kraj njega, a u ruci je držao dugačak, težak komad drveta. Forvar je ležao na zemlji, s vratom izvijenim pod užasnim uglom. Banovin se, rukama koje su se tresle, podigao na kolena. Forvar je bio mrtav, a njegovi prijatelji su stajali okolo, sleđeni od neverice.

„Ubio si ga“, prošaputao je Huin, Forvarov mlađi brat.

Bejn baci krvavu motku na zemlju i, okrenuvši se ka Banovinu, podiže ga. „Jesi li mnogo povređen?“, upitao je.

Banovin nije odgovorio. Nije mogao da odvoji pogled od leša.

Nakon toga je usledilo suđenje s punih devet sudija, pod nadzorom lerda Brefara. Odlučeno je da je uzrok smrti nezgoda. Forvarova smrt je bila posledica njegovog bezrazložnog napada na Banovina. Bejn nije nameravao da ga ubije, već prosto da ga spreči da ubije drugog dečaka.

Vatra je zgasla i Banovin leže da spava.

Probudio se u zoru i lako munuo Bejna, koji je samo promrmljao nešto i okrenuo se na drugu stranu. Uхватivši ga za rame, prodrmao ga je opet. Bejn zevnu i podiže se u sedeći položaj. „Suviše duboko spavaš“, reče Banovin.

„Da, to mi je oduvek problem. Ali sanjao sam divan san. Neke dve sestre...“

„Ma daj“, prekide ga Banovin podražavajući strogoću. „Bez seksualnih fantazija pre doručka.“

Bejn se zakikota i ode do potoka. Tamo skide svoju svetlozelenu košulju i stade da kvasi glavu i grudi. Nakon što su doručkovali

sušeno voće i meso, osedlali su konje i krenuli da izađu iz udubine. Bejn je zviždukao neku veselu melodiju i delovao je kao da je dobro raspoložen. Skrenuo je konja sa staze. Banovin ga dozva. „To mi deluje kao teži uspon.“

„Mislim da će tuda ići brže“, reče Bejn.

„Idi ti tuda“, odgovori Banovin i nastavi lakšim putem. Na obodu šumarka je zauzdao konja i užasnuo pogledao naniže. Tu se nalazio muški leš prerezanog grkljana, a lokva krvi je natapala zemlju kraj njega. Bio je to crnobradi Karn. Oči su mu bile otvorene i beživotno su zurile ka jutarnjem nebu.

Bejn dojaha do prijatelja. „Prikrao nam se tokom noći s još dvojicom“, rekao je tiho.

„Još dvojicom?“

„Da. Pobjegli su. Ali bio si u pravu. Jednooki nije bio s njima.“

„Ubio si Crnobradog i prosto nastavio da spavaš?“, ljutito je pitao Banovin.

„Bio sam umoran. Ti ne spavaš kad si pospan? Šta bi hteo da sam uradio? Da te probudim kad su došli? Šta bismo time postigli? Volim te, družu, ali ti nisi borac. A nije imalo smisla da te budim pošto su otišli.“

Banovin odvoji pogled od leša, obode ričana uzbrdo i izađe na put.

Bejn ga je pratio. „Hoćeš sad da čuješ šta sam sanjao?“

„Ne, neću“, brecnu se Banovin. „Tamo leži mrtav čovek. Ti si ga ubio. I to ti ništa ne znači, zar ne?“

„Šta treba da mi znači? Došli su da nas ubiju. Ti bi radije da smo mi mrtvi?“

Banovin povuče uzde i udahnu duboko, pokušavajući da se oslobodi besa. Pogledao je prijatelja i video da je iskreno zbunjen. „Naravno da mi je drago što smo živi“, reče. „Nije problem što si ga ubio, nego što te to ne dotiče. Možda je imao ženu i decu. Možda je nekada imao priliku da bude dobar čovek. Možda je mogao da dobije tu priliku ponovo. To se nikad neće desiti. Lešinari će se gostiti njegovim mesom, a crvi će dograbiti ostatak.“

Bejn se nasmeja. „Bio je govno koje pluta u potoku života. Zemlja je bolja bez njega.“

„To je možda tačno u njegovom slučaju“, složi se Banovin. „Ono što mene brine jeste to što olako ubijaš. Sviđa ti se to. Koliko će vremena proći pre nego što neko dobar padne pod tvojim sečivom? Neko brižan i pun ljubavi?“

Bejn sleže ramenima. „Jedini koji će umreti pod mojim sečivom jesu oni koji su odlučili da me napadnu. To je njihov izbor, a ne moj. Znao sam da će se to crnobrado kopile vratiti. Stoga sam se malo odmorio i onda otišao da ih presretnem.“

„Uživao si u tome, priznaj“, optužio ga je Banovin. „Kad si mu prerezao grkljan, osetio si nalet uzbuđenja.“

„Jesam“, brecnu se Bejn. „Pa šta? Bio mi je neprijatelj i ja sam ga ubio. To je ono što pravi muškarci rade. Borimo se i ponositi smo zbog toga – ženama ostavljamo da sede u čošku i oplakuju mrtve.“

„Pravi muškarci?“, reče Banovin sporo. „Naravno. Pravi muškarci ne žele da vode miran život u skladu sa susedima. Ne traće vreme nadnoseći se nad svicima i pokušavajući da proniknu u mudrost onih koji su živeli pre nas. Ne žude za svetom bez ratova, krvoprolića i smrti. Ne. Pravi muškarci nalaze užitek u klanju pod okriljem mraka.“

Bejn odmahnu glavom. „Neću da se prepirem s tobom. Da su reči strele, bio bi najsmrtonosniji čovek na svetu. Ali ne vodimo raspravu. Došli su da nas ubiju. Jedan od njih je stradao zbog toga. I, ne, to me ne dotiče. Baš kao što me nije dotaklo ni kad sam onda naciljao Forvarov vrat.“

Banovin je prebledeo. „Hoćeš da kažeš da si nameravao da ga ubiješ?“

„Da, jesam. I nijednom nisam požalio zbog toga.“

„U tome se razlikujemo“, reče Banovin s tugom. „Nije bilo dana da ja nisam zažalio pomislivši na taj događaj.“

„Ovo je besmislen razgovor“, reče Bejn. „I sad sam zbog tebe zaboravio šta sam sanjao.“